

УДК 658.5

Гупка І. - ст. гр. БМ-31

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ПІДСИСТЕМА СТИМУЛЮВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Науковий керівник: асистент Малюта Л. Я.

Нові умови господарювання вимагають розробки та впровадження адекватних системі управління виробництвом мотиваційних механізмів, які б спонукали усіх учасників виробничих процесів до досягнення успіху і процвітання підприємства у ринковому середовищі.

Основними показниками і критеріями успішності роботи будь-якого підприємства є наявність прибутків, зростання обсягів виробництва, забезпечення конкурентоспроможності продукції. Витрати виробництва є внутрішнім фактором досягнення успіху функціонування підприємств в ринковому середовищі. Розгляд основних форм обліку витрат на виробництво та формування центрів обліку витрат, центрів відповідальності за витрати, центрів прибутковості зумовлені перш за все необхідністю контролю за ефективністю здійснення витрат виробництва. Таким чином, зниження витрат виробництва в умовах ринкової економіки слід розглядати як фактор і джерело підвищення ефективності підприємства. Залежно від стану кожного виробництва конкретного підприємства, наявності резервів в сфері зниження витрат і можливості та необхідності їх реалізації, повинна розроблятися система управління витратами виробництва, складовою частиною якої є підсистема стимулювання працівників, усіх учасників виробничого процесу за зниження витрат виробництва. Така підсистема має формуватися на основі діючої системи обліку витрат виробництва і тісно пов'язуватись з плановими завданнями і нормативними вимогами до витрат.

Вихідною інформацією для підсистеми стимулювання працівників підприємств за економію, раціональне здійснення витрат виробництва є звітність центрів відповідальності та аналітичного центру аналізу і контролю за ефективністю управління витратами. При цьому первинною інформацією при розподілі матеріальної винагороди за зниження витрат виробництва мають служити звіти центрів відповідальності, узагальнюючою інформацією для прийняття рішень керівництвом підприємства про винагороду працівників – узагальнюючі дані аналітичного центру аналізу і ефективності управління витратами виробництва.

Рішення про винагороду працівників за економію витрат виробництва приймається за певних умов і наявності успіхів в сфері зниження витрат виробництва в порівнянні з встановленими в плановій документації вимогами. При цьому винагорода формується за вже досягнуті результати і витрати, які вже здійсненні в процесі виготовлення та реалізації продукції і величина яких є нижчою від запланованої. Часовий період, за який визначається винагорода і обліковуються витрати, має в кінцевій формі бути однаковим, але частота обліку і контролю витрат виробництва і нарахування величини винагороди можуть бути різними.

Отже, для прийняття рішень про винагороду працівників за економію витрат виробництва самої інформації про рівень їх здійснення недостатньо. Необхідно визначити показники, що характеризують рівень формування витрат, ув'язати їх із показниками, що характеризують кінцеві результати роботи підприємства і, в першу чергу, з показниками прибутковості та продуктивності праці.